

JIHOČESKÁ UNIVERZITA V ČESKÝCH BUDĚJOVICÍCH

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Katedra: Matematika
Studijní program: Aplikovaná matematika
Studijní obor: Finanční matematika

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

OBECNÁ ODPOVĚDNOST

Vedoucí bakalářské práce:
Ing. Pavel Pokorný

Autor:
Tereza Pícková

2009

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci na téma Obecná odpovědnost, zpracovala samostatně a použitou literaturu jsem citovala.

V Českých Budějovicích 2009

.....

Tereza Pícková

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce a to v nezkrácené podobě fakultou elektronickou cestou ve veřejně přístupné části databáze STAG provozované Jihočeskou univerzitou v Českých Budějovicích na jejich internetových stránkách.

V Českých Budějovicích 2009

.....

Tereza Picková

Anotace

V bakalářské práci se zabývám obecnou odpovědností. Je zde uvedena historie pojišťovnictví, obecná a pojistná odpovědnost, pojištění a porovnávám zde produkty u vybraných pojišťoven.

Tato práce by měla přiblížit čtenáři pojem obecná odpovědnost a informovat o její problematice.

Annotation

In this bachelor thesis I have been dealing with general responsibility. This thesis contains the history of the insurance business, general responsibility, insurance responsibility and the types of insurance. It compares the insurance products offered by several selected insurance companies.

This thesis should bring the reader closer to the general responsibility concept and provide them with information on this problem.

Poděkování

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Ing. Pavlu Pokornému za odborné vedení, cenné rady a všestrannou pomoc při zpracování bakalářské práce. Také chci poděkovat pracovníkům různých pojišťoven, kteří mi poskytli potřebné údaje.

.....
Tereza Picková

OBSAH

1. ÚVOD	7
2. HISTORIE.....	8
2.1 Pojišťovnictví.....	8
2.2 První pojišťovny a pojišťovací smlouvy	8
3. OBECNÁ ODPOVĚDNOST	9
3.1 Obecné pojištění odpovědnosti	9
3.2 Formy pojištění odpovědnosti.....	9
3.2.1 Zákonné pojištění odpovědnosti	10
3.2.2 Smluvní pojištění odpovědnosti.....	10
4. POJISTNÁ ODPOVĚDNOST.....	13
4.1 Pojištění odpovědnosti za škody – obecný základ	13
4.1.1 Pracovně právní odpovědnost za škody	13
4.1.2 Předmět pojištění.....	14
4.1.3 Odpovědnost zaměstnance za škodu.....	14
4.1.4 Předpoklady vzniku obecné odpovědnosti zaměstnance za škodu	15
4.1.5 Zproštění se odpovědnosti za škodu	16
4.1.6 Náhrada škody podle zákoníku práce	16
4.1.7 Projednání náhrady škody se zaměstnancem	16
5. ROZDĚLENÍ POJIŠTĚNÍ PODLE ZÁKONÍKŮ	18
5.1 Občanský zákoník	18
5.1.1 Obecné případy	18
5.1.2 Případy zvláštní odpovědnosti	20
5.2 Zákoník práce.....	26
5.2.1 Odpovědnost za ztrátu převzatých předmětů - § 178 z.p.	26
5.2.2 Odpovědnost za škodu vzniklou vyrobáním zmetku nebo vadnou manuální prací při opravách, úpravách a stavebních pracích - §184 z.p.	26
5.2.3 Odpovědnost za nesplnění povinnosti k odvrácení škody - §175. 27	
5.3 Obchodní zákoník	27
5.3.1 Odpovědnost za škodu způsobenou vadou výrobku	27
6. OBSAH PRODUKTŮ POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI.....	29
6.1 Pojištění odpovědnosti organizace za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání	29
6.2 Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla	30
7. DALŠÍ POJIŠTĚNÍ.....	31
7.1 Pojištění majetku.....	31
7.2 Cestovní pojištění.....	31
8. POROVNÁNÍ PRODUKTŮ VYBRANÝCH POJIŠŤOVEN	32
8.1 Kooperativa pojišťovna a. s.	33
8.2 ČSOB pojišťovna a. s.....	34
8.3 Česká pojišťovna a. s.	34
9. EKONOMICKO-SPOLEČENSKÝ VÝZNAM POJIŠTĚNÍ.....	36
10. VYSVĚTLENÍ POJMŮ	37
11. ZÁVĚR	40
12. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	41

1. ÚVOD

Nedokonalost člověka a lidské společnosti je vedle nespoutaných živelných sil významným generátorem negativních důsledků realizace nahodilosti. Zdrojem a příčinou nebezpečí mohou být v tomto ohledu objektivní nedokonalosti lidských smyslů i další subjektivní lidské vlastnosti, jakými jsou neznalost, nezkušenost, nedbalost, omyl, selhání... Z tohoto plyne, že prakticky při jakémkoli druhu lidské činnosti může z těchto příčin dojít ke způsobení škody jinému subjektu na zdraví nebo majetku.

Podnikatelé si již uvědomují, že riziko vzniku odpovědnosti nemohou nikdy zcela odvrátit. Pojištění odpovědnosti jim dovoluje podnikat s jistotou, neboť je chrání jak před nepříznivými následky spojenými se vznikem odpovědnosti, tak i před neoprávněně uplatňovanými nároky.

Informovanost veřejnosti o možných nárocích v případě vzniku škody stále roste. Stejně tak stoupá i počet uplatňovaných nároků na odškodnění.

V této práci jsem popsala problematiku obecné odpovědnosti. Vzhledem k tomu, že tato problematika je popsána důkladně a podrobně, je rozdělena do několika kapitol (viz. obsah str. 6).

2. HISTORIE

2.1 Pojišťovnictví

Potřeba pomoci a ochrany proti důsledkům nahodilých událostí vedla ke vzniku pojištění, jehož smyslem bylo rozdělení rizika škod a jejich následků mezi větší počet účastníků, kteří byli v tomto směru a pro tento účel smluvně vázáni. Počátky vzniku činností, jimiž se pojištění realizuje, sahají hluboko do historie a jejich vývoj znamenal i vznik pojišťovnictví, jako významného systému provozování těchto činností, který ve značném rozsahu ovlivňuje finanční a ekonomickou situaci státu. Počáteční období je charakterizováno vznikem a rozvojem vzájemných pojišťoven a pojišťovacích spolků, kdy vlastně nositelé pojistného rizika byli současně členy těchto společenstev. Ze svých příspěvků vytvářeli pojistné fondy, současně se účastnili i hospodaření s nimi a rozhodování o nich na základě vzájemně dohodnutých pravidel.

V roce 1997 uplynulo 170 let od založení první české pojišťovny - První české vzájemné pojišťovny v roce 1827. Pojišťovnictví se od svého počátku brzy stalo významnou součástí vývoje českého finančního sektoru, výrazně přispívalo a v současnosti stále významněji přispívá k prohlubování hospodářské síly a stability státu. Vždy podporovalo rozvoj českého podnikání, ale i kultury a dalších oblastí. Tato situace je umocněna připojením České republiky k EU. Že se nejedná o nic nového, o žádný módní výstřelek, je jasné i z toho, že pojišťovnictví má ve světě velice dlouhou tradici, určité formy jsou prokazatelně známy už z období více než 2000 let před naším letopočtem.

Nyní jde totiž znovu o to, o co šlo např. ve dvacátých letech 19. století, zajistit rozvoj českého pojišťovnictví v tržních podmínkách.

2.2 První pojišťovny a pojišťovací smlouvy

Nejstarší dochovanou pojistnou smlouvou je námořní pojistka vydaná notářem v Pise roku 1385. První řádná požární pojišťovna vznikla v Hamburku roku 1676 jako Generální požární pokladna. Největší pojišťovací systém LLOYDS vzniká v roce 1687 z kavárny pana Edvarda Lloyda, kde se scházeli kupci, makléři a námořníci. Na základě těchto informací vybuodoval pan Lloyd největší informační centrum o pohybu lidí, zboží, o haváriích a jejich pojišťování. Tak vznikla největší pojišťovací "burza" na světě.

3. OBECNÁ ODPOVĚDNOST

3.1 Obecné pojištění odpovědnosti

Pojištění odpovědnosti je pojednáno samostatně, nelze však samostatně prodávat, pouze jako součást pojištění budov nebo domácnosti. Odpovědnostní pojištění kryje rizika související s tím, že pojištěný subjekt může způsobit svou činností škody jinému subjektu, a to škody na majetku, na zdraví a na životě nebo finanční škody, za které poškozenému odpovídá.

Předmětem pojištění odpovědnosti je tedy právní vztah (odpovědnost za škodu). Pojistnou událostí v odpovědnostním pojištění je vznik povinnosti pojištěného nahradit škodu (o této povinnosti často rozhoduje soud nebo jiný orgán). Pojišťovna vyplácí pojistné plnění až na základě rozhodnutí o povinnosti nahradit škodu, a to obvykle nikoli pojištěnému, ale subjektu, který má právo na náhradu škody. Škoda je poškozenému hrazena v rozsahu, v jakém za ni pojištěný odpovídá.

Pojistné plnění v rámci pojištění odpovědnosti zahrnuje:

- náhradu škody
- náklady na obhajobu pojištěného v souvislosti se škodou, kterou má pojišťovna uhradit
- náklady na soudní řízení o náhradě škody, pokud bylo nutné ke zjištění odpovědnost pojištěného a výše plnění pojišťovny
- odpovědnost za škody jednotlivců (běžný občanský život – domácnost)
- odpovědnost pojištění podniků
- pojištění odpovědnosti za výrobek
- pojištění právní ochrany – krytí nákladů pojištěného či jeho rodiny
- cestovní pojištění – při cestě do zahraničí, kombinace různého krytí různých rizik

3.2 Formy pojištění odpovědnosti

Pojištění odpovědnosti můžeme rozdělit podle několika hledisek. Dělíme podle forem pojištění, dále podle zákoníků, které daný druh pojištění upravují a podle výskytu pojištění odpovědnosti, který může být součástí pojistné smlouvy

uzavřené pojistitelem a pojistníkem. U formy smluvního pojištění rozeznáváme dva typy:

- a) zákonné
- b) smluvní
 - dobrovolné smluvní pojištění
 - povinné smluvní pojištění

3.2.1 Zákonné pojištění odpovědnosti

Nevzniká na základě smlouvy, nýbrž vzniká automaticky přímo ze zákona (bez ohledu na vůli jeho účastníků) na základě podmínek stanovených zvláštním předpisem. Je stanovena povinnost platit pojistné. V současné době existují dva druhy zákonného pojištění odpovědnosti:

- zákonné pojištění odpovědnosti za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání (viz. kapitola 6.1)
- zákonné pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla (viz. kapitola 6.2)

Rozsah a podmínky jsou stanoveny vyhláškou MF ČR č. 125/1993 Sb.

3.2.2 Smluvní pojištění odpovědnosti

Dobrovolné smluvní pojištění

Toto pojištění je nejstarším a nejobvyklejším způsobem pojištění. V plném rozsahu je zde respektována smluvní volnost účastníků pojistného vztahu. S dobrovolností souvisí i možnost stanoveným způsobem v případě potřeby tento vztah ukončit nebo další trvání pojištění.

Ekonomický subjekt pojišťuje obecnou odpovědnost na základě vlastního uvážení, někdy může být toto odpovědnostní riziko zahrnuto do sdruženého pojištění (mohou pojistit odpovědnost jak občané, tak podnikatelské subjekty), takovýmto způsobem se pojišťuje např.:

- vlastnictví nemovitostí
- opatrování zvířete
- výkon povolání
- odpovědnost při povolání

Povinné smluvní pojištění

Subjekty jsou povinni na základě právních předpisů sjednat pojistnou smlouvu na základě právních předpisů sjednat pojistnou smlouvu na příslušný druh pojistné odpovědnosti. Podobně jako u zákonného pojištění jde o ochranu poškozených před důsledky určitých rizikových činností a poškozenému se tak dostane vždy náhrady, i kdyby škůdce neměl dostatek prostředků k její úhradě.

Patří sem např.

- při výkonu práva myslivosti (z.č. 23/1962 Sb.)
- z provozu plavidla definovaného vyhláškou (z.č. 114/1995 Sb.)
- z provozu jaderných zařízení (z.č. 18/1997 Sb.)
- z provozu letadel a poskytování letové provozní služby (z.č. 49/1997 Sb.)
- z provozu vozidla (z.č. 168/1999 Sb.)
- vzniklé v důsledku závažné havárie (z.č. 353/1999 Sb.)

Dále pojištění odpovědnosti za škodu vzniklou v souvislosti s výkonem činnosti:

- lékaře, stomatologa a lékárníka (z.č. 220/1991 Sb.)
- patentového zástupce (z.č. 237/1991 Sb.)
- veterinárního lékaře (z.č. 381/1991 Sb.)
- nestátního zdravotnického zařízení (z.č. 381/1991 Sb.)
- notáře (z.č. 358/1992 Sb.)
- autorizovaného architekta, autorizovaného inženýra a technika činného ve výstavbě (z.č. 360/1992 Sb.)
- daňového poradce (z.č. 523/1992 Sb.)
- auditora (z. č. 254/2000 Sb.)
- advokáta (z.č. 85/1996 sb.)
- pojišťovacího nebo zajišťovacího makléře a pojišťovacího agenta (z. č. 363/1999 Sb.)
- dražebníka (z.č. 26/2000 Sb.)

- způsobenou úpadkem cestovní kanceláře (z.č. 159/2000 sb.)
- správce konkurzní podstaty (z.č. 105/2000Sb.)

4. POJISTNÁ ODPOVĚDNOST

4.1 Pojištění odpovědnosti za škody – obecný základ

Z pojištění odpovědnosti za škody, má pojištěný právo, aby v případě pojistné události pojišťovna za něho nahradila podle pojistných podmínek škodu, za kterou pojištěný odpovídá. Náhradu platí pojišťovna poškozenému; poškozený však právo na plnění proti pojišťovně nemá, nestanoví-li zvláštní předpisy jinak. Nesouhlasí-li pojištěný, aby bylo plněno poškozenému složí pojišťovna plnění do notářské úschovny. Pojistné podmínky mohou stanovit v některých případech změnou v osobě vlastníka věci nezaniká pojištění odpovědnosti. Pojišťovna nemá právo snížit podle ustanovení náhradu, kterou za pojištěného vyplácí poškozenému; částku, o kterou pojišťovna takto nemohla své plnění snížit, je povinen jí nahradit pojištěný. Jestliže pojištěný způsobí škodu následkem opilosti, má pojišťovna proti němu právo na přiměřenou náhradu toho, co za něj plnila. Pokud pojišťovna nahradila za pojištěného škodu, přechází na ni právo pojištěného na náhradu škody, které mu v souvislosti s jeho odpovědností za škodu vzniklo proti jinému. Přešlo-li na pojišťovnu právo na náhradu škody proti občanovi, platí při jeho uplatňování přiměřeně ustanovení § 450. Stanoví-li to pojistné podmínky, může se pojištění vztahovat na odpovědnost jiného než toho, kdo pojistnou smlouvu s pojišťovnou uzavřel.

Ve vztahu k odpovědnosti za škodu plní pojištění odpovědnosti za škodu zejména tyto funkce:

- **uhrazovací** - snímá z pojištěného riziko finančních nákladů, které mu vzešly v důsledku vzniku jeho odpovědnosti za škodu
- **ochrannou** - chrání oprávněný nárok poškozeného na náhradu škody proti odpovědnému pojištěnému, a to tak, že pojistitel za pojištěného uhradí vzniklou škodu v souladu s předem stanovenými podmínkami

4.1.1 Pracovně právní odpovědnost za škody

Způsobí-li zaměstnanec při plnění pracovních úkolů škodu svému zaměstnavateli, je-li za takovou škodu odpovědný a zaměstnavatel se rozhodne škodu na svém zaměstnanci požadovat, je povinen ji zaměstnavateli uhradit.

Za škodu způsobenou svým zaměstnancem jiné osobě při plnění pracovních úkolů je odpovědný vždy zaměstnavatel. Zaměstnavatel si sám a dobrovolně vybere své zaměstnance s tím, že pak za ně musí nést odpovědnost. Způsobí-li si zaměstnanci škodu vzájemně mezi sebou nebo zaměstnanec způsobí škodu úplně jinému subjektu, vždy se poškozený obrací s náhradou škody na zaměstnavatele a ne na konkrétního škůdce. Zaměstnavatel pak tuto škodu uhradí a vzniká mu právo náhradu škody požadovat na odpovědném zaměstnanci. Má-li tento zaměstnanec uzavřeno pojištění odpovědnosti za škodu při výkonu povolání, může uplatnit náhradu škody na pojistiteli.

Práva a povinnosti (pojistné vztahy mezi pojistitelem a pojištěným), které nejsou upraveny v pojistné smlouvě, všeobecných pojistných podmínkách nebo smluvních ujednáních, se řídí příslušnými ustanoveními občanského zákoníku (§ 822 - § 828) a dalšími souvisejícími právními předpisy.

Posouzení odpovědnosti zaměstnance za škodu, kterou způsobí svému zaměstnavateli a rozsah její náhrady se řídí příslušnými ustanoveními zákoníku práce (§ 172 - § 185).

4.1.2 Předmět pojištění

Předmětem pojištění je tedy porušení povinností při plnění pracovních úkolů vedoucí ke vzniku škody a k povinnosti tuto škodu nahradit. Pojištěný má právo, aby za něj pojistitel uhradil škodu vzniklou zaměstnavateli, pokud pojištěný za škodu podle zákoníku práce odpovídá. Pro posouzení odpovědnosti pojištěného za škodu a stanovení v jakém rozsahu je povinen pojištěný škodu podle zákoníku práce nahradit, je nutné porozumět celé konstrukci odpovědnosti zaměstnance za škodu, k čemuž slouží následující výklad.

4.1.3 Odpovědnost zaměstnance za škodu

Zákoník práce hovoří o několika druzích odpovědnosti zaměstnance za škodu (dále jen „odpovědnost“), které můžeme rozdělit do dvou základních skupin:

- obecná odpovědnost
- zvláštní odpovědnost

Obecná odpovědnost za škodu

Pojištění se vztahuje na **obecnou odpovědnost** pojištěného za škodu, která v důsledku jeho jednání vznikne zaměstnavateli při plnění pracovních úkolů v pracovněprávním nebo služebním vztahu nebo v přímé souvislosti s nimi.

Obecná odpovědnost zaměstnance (pojištěného) je upravena v § 172 zákoníku práce, lze ji nazvat jako základní a jako jediná je kryta z tohoto pojištění.

Zaměstnanec v případě obecné odpovědnosti za škodu vzniklou zaměstnavateli nedbalostním, tedy neúmyslným porušením povinnosti odpovídá zásadně jen, když mu zaměstnavatel prokáže jeho odpovědnost za škodu.

Byla-li škoda způsobena také porušením povinnosti ze strany zaměstnavatele, odpovědnost zaměstnance se poměrně omezí.

Při nahlášení škodné události je nutné zjistit, zda předmětná událost svým charakterem splňuje podmínky obecné odpovědnosti. Zde platí základní pravidlo:

Obecnou odpovědnost za škodu se bude jednat v případě, když odpovědnost za škodu nebude možné zařadit pod žádný druh odpovědnosti zvláštní. Z tohoto důvodu bude nutné porozumět charakteristice jednotlivých druhů zvláštní odpovědnosti.

Zvláštní odpovědnost za škodu

Zvláštní odpovědnost zaměstnance (pojištěného) za škodu je upravena v § 176 - § 184 zákoníku práce. Výše náhrady škody je zde odlišná od odpovědnosti obecné. Zvláštní odpovědnost za škodu není kryta z tohoto pojištění.

4.1.4 Předpoklady vzniku obecné odpovědnosti zaměstnance za škodu

Ke vzniku odpovědnosti zaměstnance za škodu musí být splněny určité předpoklady. Těmi při obecné odpovědnosti zaměstnance za škodu jsou:

- vznik škody na straně zaměstnavatele
- porušení povinností zaměstnancem při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s nimi
- příčinná souvislost mezi porušením povinností zaměstnancem a vznikem škody
- zavinění zaměstnance

Obecná odpovědnost zaměstnance za škodu je dána pouze tehdy, jestliže jsou splněny všechny čtyři předpoklady odpovědnosti současně.

4.1.5 Zproštění se odpovědnosti za škodu

V případě obecné odpovědnosti zaměstnance za škodu je zaměstnavatel povinen prokázat jeho zavinění (§ 172 odst. 3 z.p.). To znamená, že škůdce (zaměstnanec) neprokazuje že škodu nezavinil a nepředpokládá se tedy jeho zavinění vzniklé škody, ale naopak jeho vina mu musí být zaměstnavatelem prokázána. Pokud se mu to nepodaří, má se za to, že zaměstnanec za škodu neodpovídá.

Jestliže by ke škodě došlo též z důvodu porušení povinností ze strany zaměstnavatele, odpovědnost zaměstnance se poměrně omezí zčásti nebo se může zprostit odpovědnosti zcela (dle míry svého zavinění).

4.1.6 Náhrada škody podle zákoníku práce

Z hlediska způsobu náhrady škody přicházejí v úvahu podle § 179 z.p. dvě alternativy

▷ **odčinění škody uvedením v předešlý stav (naturální restituce)**

▷ **náhrada škody v penězích (relutární náhrada)**

Zákoník práce dává přednost úhradě škody v penězích před náhradou v předešlý stav. Peněžítá náhrada je preferována jednak proto, že s ohledem na charakter škody způsobené zaměstnancem zaměstnavateli by byla naturální restituce značně obtížná, v řadě případů vyloučená (např. opravy strojních zařízení), dalším důvodem je, že předpisy pracovního práva chrání zaměstnance – pokud jde o rozsah náhrady škody – v řadě případů stanovením maximální výše náhrady škody.

4.1.7 Projednání náhrady škody se zaměstnancem

Výši požadované náhrady škody určuje zaměstnavatel. Zaměstnavatel je povinen podle § 185 z.p. projednat výši požadované náhrady se zaměstnancem a oznámit mu ji zpravidla do jednoho měsíce ode dne, kdy bylo zjištěno, že škoda vznikla a že za ni odpovídá. Uzná-li zaměstnanec závazek nahradit škodu v určené výši a dohodne-li s ním zaměstnavatel způsob úhrady, je zaměstnavatel povinen

uzavřít dohodu písemně, jinak je dohoda neplatná. Všeobecné pojistné podmínky ukládají pojištěnému povinnost uznat nebo vyrovnat požadavek poškozeného pouze s předchozím souhlasem pojistitele. Důvodem je to, že pojistitel hradí škodu pouze dle vlastního výpočtu.

5. ROZDĚLENÍ POJIŠTĚNÍ PODLE ZÁKONÍKŮ

5.1 Občanský zákoník

V ustanovení § 420 a § 420a upravuje občanský zákoník dva obecné případy odpovědnosti za škodu.

5.1.1 Obecné případy

1. Odpovědnost za škodu způsobenou fyzickou či právnickou osobou jinému zaviněným protiprávním úkonem (§ 420):

K naplnění obecné odpovědnosti fyzické či právnické osoby za způsobenou škodu jinému (§ 420), vyžaduje zákon existenci těchto předpokladů:

- **protiprávnost úkonu**
- **škody**
- **příčinné souvislosti** (mezi a. a b.)
- **zavinění**

§ 420

- (1) Každý odpovídá za škodu, kterou způsobil porušením právní povinnosti.
- (2) Škoda je způsobena právnickou osobou nebo fyzickou osobou, když byla způsobena při jejich činnosti těmi, které k této činnosti použili. Tyto osoby samy za škodu takto způsobenou podle tohoto zákona neodpovídají; jejich odpovědnost podle pracovně právních předpisů není tím dotčena.
- (3) Odpovědnosti se zproští ten, kdo prokáže, že škodu nezavinil.

2. Odpovědnost za škodu způsobenou jinému provozní činností (§420a):

Odpovědnost každého, neboli každé právnické či fyzické osoby, za škodu způsobenou její *provozní činností* (§ 420a) jinému, předpokládá existenci těchto předpokladů:

- existence události vyvolané provozní činností:

Provozní činnost, z povahy věci předpokládá, že musí jít o opakovaně a organizovaně prováděnou činnost, která sleduje dosažení určitého hospodářského cíle. Podle poměrně širokého zákonného výčtu (§ 420a odst. 2) je škoda způsobena provozní činností, jestliže byla způsobena:

Odpovědnost zdravotnického zařízení za škodu způsobenou na zdraví pacienta

Má příčinu v samotném lékařském zákroku či ve způsobu jeho provedení, nelze posuzovat jako škodu způsobenou provozní činností podle §420a, tj. jako objektivní odpovědnost, nýbrž je jí třeba pro specifickou povahu lékařského zákroku posuzovat jako škodu podle §420 tj. jako subjektivní odpovědnost.

Této objektivní odpovědnosti se provozovatel provozní činnosti zproští jen tehdy, jestliže škoda byla způsobena neodvratitelnou událostí, která nemá původ v provozu, anebo ve vlastním jednání poškozeného.

Neodvratitelná událost je taková událost, kterou nebylo možno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze - objektivně a zároveň konkrétně a diferencovaně posuzováno - na dotyčném provozovateli požadovat, zabránit.

Toto rozšíření odpovědnosti provozovatele provozní činnosti a přenesení rizika i za takto způsobené škody na něho odpovídá správně požadavku zajistit v těchto případech spravedlivou alokaci škod zvýšenou ochranu zájmů poškozených.

- **způsobení škody**
- **příčinná souvislost mezi provozní činností a způsobenou škodou**

§420a

- (1) Každý odpovídá za škodu, kterou způsobí jinému provozní činností.
- (2) Škoda je způsobena provozní činností, je-li způsobena:
 - a) činností, která má provozní povahu, nebo věcí použitou při činnosti
 - b) fyzikálními, chemickými, popřípadě biologickými vlivy provozu na okolí
 - c) oprávněným prováděním nebo zajištěním prací, jimiž je způsobena jinému škoda na nemovitosti nebo je mu podstatně ztíženo nebo znemožněno užívání nemovitosti

- (3) Odpovědnosti za škodu se ten, kdo ji způsobil, zproští, jen prokáže-li, že škoda byla způsobena neodvratitelnou událostí nemající původ v provozu anebo vlastním jednáním poškozeného.

5.1.2 Případy zvláštní odpovědnosti

1. Odpovědnost za věci převzaté za účelem splnění závazku (§ 421):

Kdo od jiného převzal **movitou** věc, která je předmětem závazku, odpovídá za poškození, ztrátu nebo zničení takto převzaté věci, ledaže by ke škodě došlo jinak. Např. šaty v čistírně, hodinky v opravě, převzetí věci ke zpracování atd.

Účelem je chránit toho, kdo věc na základě smlouvy svěřil jinému a nemá možnost ji sám opatrovat a chránit.

Podmínky vzniku odpovědnosti:

- a) převzetí movité věci, která je předmětem závazku – k převzetí od jiného nedochází při úplatném poskytnutí uzamykatelné úložné skříňky, zde jde o nájem skříňky (judikát), nemusí jít o vlastníka věci (např. jako zástupce jdu nechat opravit boty),
- b) událost spočívající v poškození, ztrátě nebo zničení – musela nastat v rozmezí od převzetí věci do jejího vrácení nebo do lhůty, kdy měla být vrácena,
- c) příčinná souvislost.

2. Odpovědnost za škodu způsobenou okolnostmi, které mají původ v povaze přístroje nebo jiné věci, jichž bylo při plnění závazku použito (§ 421a):

Jde o případy spojené se zvýšeným nebezpečím, jde proto o absolutní objektivní odpovědnost. Avšak i zde je možné spoluzavinění poškozeného.

Podmínky vzniku odpovědnosti:

- a) škodní okolnost – má původ v povaze přístroje či v jiné věci použité ke splnění závazku,
 - **judikatura uznala:** vadný rentgen, zubní vrtačka, autogen, lék, nesterilní injekce při odběru krve, rozlomení židle pod klientem v holičství, totéž platí pro zubaře nebo operační stůl,
 - **a naopak uznány nebyly:** škoda způsobená tím, že se poškozený dostal do styku s nakaženým pracovníkem nemocnice, lékařský zákrok de non lege

artis zakládá odpovědnost zdravotnického zařízení podle § 420 s možností exkulpace,

- b) škoda,
- c) příčinná souvislost.

Povinnost tvrzení a důkazní je na poškozeném. Není rozhodné, kdo s přístrojem nakládal, tedy zda šlo o zaměstnance nebo o jinou osobu. Nerozhoduje, zda byl přístroj ve vlastnictví nebo nikoli.

3. Odpovědnost za škodu způsobenou úmyslným jednáním proti dobrým mravům (§ 424):

Dobré mravy: Nejsou nikde v zákoně explicitně vymezeny, vyplývají z obecně sdíleného, přijímaného a respektovaného řádu společnosti. Lze je vymežit jako souhrn obecně **sdílených, uznávaných a respektovaných** základních norem určujících chování lidí ve smyslu poctivosti, slušnosti, nepodvádění. Vyčerpávající definici nelze podat, neboť život je pestrý a mnohotvárný, to jen teorie je šedá a nudná.

Podmínky vzniku odpovědnosti:

- a) jednání porušující dobré mravy,
- b) škoda,
- c) příčinná souvislost,
- d) úmysl – sankcionuje se pouze úmyslné jednání, úmysl se nepresumuje, musí jej dokazovat poškozený.

4. Odpovědnost za škodu způsobenou těmi, kteří nemohou posoudit následky svého jednání (§ 422 - § 423):

Subjekty odpovědnosti:

- a) ti, kteří zanedbali dohled – **rodiče, osvojitelé či budoucí osvojitelé, poručník, opatrovník, pěstouni, osoby, kterým bylo svěřeno dítě do výchovy, manžel, který není rodičem dítěte** (Žije-li s dítětem ve společné domácnosti a převzal-li výslovně nebo mlčky povinnost podílet se na výchově dítěte), **další osoby** (např. prarodiče mají dítě na víkend),
- b) nezletilý nebo ti, kteří jsou stíženi duševní chorobou – odpovídají, pokud byli podle stavu svých psychických duševních funkcí v době způsobení škody schopni posoudit následky svého jednání a schopni své jednání

ovládat → není rozhodné, že náhradu nebude možné od takové osoby vymoci, i tak lze uplatnit žalobu na náhradu škody.

Cíle právní úpravy:

- stimulovat dohlížející osoby hrozbou odpovědnosti (*prevence*)
- náhrada škody poškozeným (*reparace*)

Liberace: Osoby, které zanedbaly dohled nad nezletilými, se mohou exkullovat, provedou-li úspěšně důkaz o tom, že náležitý dohled nezanedbali (mají důkazní břemeno). Náležitý dohled neznamena hlídat dítě „na každém kroku“, jde o dohled v rozumných mezích s ohledem na individuální okolnosti (např. hyperaktivní dítě, agresivní dítě atd.).

U způsobilosti k právním úkonům je třeba světlé okamžiky zkoumat.

Mohou nastat 4 situace:

- nezletilec byl deliktně způsobilý (mohl předvídat a ovládat) a nebyl zanedbán dohled povinné osoby → odpovídá pouze nezletilec
- nezletilec byl deliktně způsobilý a byl zanedbaný dohled → odpovídají oba, solidárně (společně a nerozdílně),
- nezletilec není způsobilý (→ neodpovídá) a osoba dohled zanedbala → odpovídá pouze ona,
- nezletilec není způsobilý a povinná osoba dohled nezanedbala → neodpovídá nikdo, škodu nese poškozený sám.

5. Opilství (§ 423):

Kdo se vlastní vinou uvede do takového stavu, kdy není schopen ovládnout své jednání nebo posoudit jeho následky, odpovídá za škodu. Pokud však byl pod vlivem návykové látky, ale byla zachována schopnost ovládací nebo rozpoznávací, odpovídá podle § 420.

Nepřivede-li se do tohoto stavu zaviněně, nebude odpovídat (někdo je někým opit, je mu podstrčena droga). Pokud se někdo doma opije s úmyslem doma zůstat, avšak mezitím přijdou dobří kamarádi a vynesou ho na ulici, kde tento způsobí škodu → odpovídají pouze kamarádi nebo by mohlo jít o solidární odpovědnost.

6. Odpovědnost za škodu způsobenou na vnesených nebo odložených věcech (§ 433 - § 437):

Občanský zákoník rozlišuje:

- a) **odpovědnost provozovatelů poskytujících ubytovací služby** (*vnesené věci*) – jsou jimi FO a PO, jejichž hlavním předmětem činnosti je poskytování ubytovacích služeb, rovněž i ti, kteří mají ubytování jako doplňkovou činnost (hotely, hostince, lázeňské domy, noclehárny, koleje atd.), nepatří sem ale pronajimatelé domů a bytů
- b) **odpovědnost provozovatelů garáží** (*umístěné věci*) – jde o provozovatele, kteří tuto činnost provozují jako hlavní nebo jako vedlejší (hotel s garážemi) – např. motoresty, hlídaná parkoviště, autokempy, nejde však o případy, kdy se platí za parkovací místo
- c) **odpovědnost těch, kteří provozují činnost zpravidla spojenou s odkládáním věcí** (*odložené věci*) – restaurace, jídelny, kavárny, holičství, biograf, divadla, nikoli však samoobsluhy.

Speciální předpoklady vzniku odpovědnosti:

- událost vyvolávající škodu
- škoda na věcech vnesených, umístěných či odložených
- musí jít o věci oprávněného účastníka

7. Odpovědnost za škodu způsobenou provozem dopravních prostředků (§ 427 - § 431):

Objektivní odpovědnost: Ten, kdo provozuje dopravní prostředek, nese riziko

Subjekt odpovědnosti: Provozovatel, který má trvalejší právní a faktickou možnost s dopravním prostředkem nakládat. Může jím být:

- a) *podnikatel provozující dopravu (§ 427 odst. 1)*
- b) *jiný provozovatel dopravního prostředku (§ 427 odst. 2)*

8. Subjektem objektivní odpovědnosti za škody způsobené provozem se stává (§ 430):

- a) *provozovatel podniku, v němž se provádí oprava dopravního prostředku*
– po dobu opravy odpovídá za všechny škody způsobené provozem tohoto dopravního prostředku (např. technik jede vyzkoušet, zda je auto schopné provozu a způsobí při tom škodu),

- b) *neoprávněný uživatel dopravního prostředku* – FO použije dopravní prostředek bez vědomí nebo proti vůli provozovatele, pak odpovídá sama, pokud jí to však provozovatel umožnil svou nedbalostí, odpovídají solidárně (nezamkl auto).

Podmínky vzniku odpovědnosti:

- a) událost vyvolaná zvláštní povahou provozu dopravního prostředku a způsobující škodu – je to okolnost vlastního provozu dopravního prostředku, která je vzhledem ke svému zvýšenému nebezpečnému působení pro okolí objektivně způsobilá vyvolat závažnou škodu. Dopravní prostředky jsou:
- **železnice, městské dráhy, trolejbusy,**
 - **motorová vozidla** (např. i přepravovaný buldozer, pokud spadl – judikát, prasklá pneumatika, eskalátory, nebylo však uznáno – přepravovaný automobil odtahovou službou nebo tažený na laně či na tyči, vyjma provozu taženého vozu)
 - **letadla, vrtulníky,**
 - **motorová plavidla,**
- b) škoda (pokud uklouzne cestující na perónu po slupce od banánu, nejde o odpovědnost podle § 427, není vyloučena odpovědnost podle § 420),
- c) příčinná souvislost.

Liberace:

- a) *událost nemá původ v provozu:*
- *vnitřní škodní událost* – pokud má událost svůj původ ve zvláštní povaze provozu, odpovídá provozovatel vždy bez ohledu na to, zda ji mohl nebo nemohl odvrátit (např. škoda způsobená náhle selhavšími brzdami nebo omdlením řidiče),
 - *vnější škodní událost* – např. působení přírodních sil, neodvratitelné jednání třetí osoby, které nebylo lze odvrátit ani při vynaložení veškerého možného úsilí (veškerá objektivně možná péče, kterou bylo možno vyvinout, nesmí jít o neodvratitelnost pouze subjektivní),
- b) *způsobení škody spoluzaviněním poškozeného (§ 441)* – např. sebevrah skočí pod auto, provozovatel neodpovídá, naskakují do rozjíždějícího se vlaku a upadnu a zlomím si končetinu, nesu si škodu sám. Odpovídat však

provozovatel může tehdy, pokud např. autobus prudce a nečekaně zabrzdí a osoba, která se nedrží za madlo se zraní.

9. Střet provozů dvou a více provozovatelů (§ 431):

- a) *škoda na zdraví, životě, majetku nikoli provozovatelů* – např. škoda způsobená přepravovaně osobě, chodci. Pojem střetu provozů je širší – spadá sem např. vzájemné oslnění vozidel reflektory a následná havárie i třeba bez střetu, uklouznutí automobilu po olejové skvrně z jiného automobilu, náraz automobilu stojícího na silnici.
- b) *škoda na zdraví, životě, majetku provozovatelů* – objektivní odpovědnost. Provozovatel odpovídá poškozenému:
 - *za újmy způsobené na zdraví a životě*
 - *za škody na majetku* – škody způsobené zničením nebo poškozením věci, kterou měl poškozený na sobě, škody způsobené odcizením, pozbyl-li možnosti věci opatrovat, jiné škody

10. Odpovědnost za škodu způsobenou provozem zvláště nebezpečným (§ 432):

Absolutní objektivní odpovědnost

Zvláště nebezpečný provoz

- provoz, kde se pracuje s výbušninami a třaskavinami,
- provoz nebezpečné zdraví, životu a majetku v souvislosti s úniky zvláště nebezpečných látek (jedy, plyny),
- provoz v dolech, hutích, lomech,
- provoz v elektrárnách, plynárnách.

Podmínky vzniku odpovědnosti:

- a) událost vyvolaná zvláštní povahou nebezpečného provozu, která způsobí škodu (výbuch trhaviny, exploze plynu, sesutí půdy, průval vod, exhalace škodlivin),
- b) škoda,
- c) příčinná souvislost.

Liberace: Odkazuje se na § 427 an.

5.2 Zákoník práce

Zákoník práce rozlišuje následující druhy zvláštní odpovědnosti:

5.2.1 Odpovědnost za ztrátu převzatých předmětů - § 178 z.p.

Zvláštní odpovědnosti zaměstnance za škodu je odpovědnost za ztrátu svěřených předmětů. Podmínkou této zvláštní odpovědnosti je písemné potvrzení podepsané zaměstnancem, v němž jsou specifikovány nástroje, nářadí, ochranné pracovní pomůcky a jiné podobné předměty, které zaměstnanec převzal jako obvyklé pro výkon své práce. Zaměstnanec musí mít možnost svěřený předmět bezpečně uschovat tak, aby k němu měl přístup a možnost dispozice s ním jen on sám. Proto takto nelze převzít odpovědnost např. za zařízení kanceláře nebo za nástroje, které používá více zaměstnanců.

Stejně jako u odpovědnosti za schodek na svěřených hodnotách i v případě ztráty svěřeného předmětu musí svěřená věc skutečně chybět, nikoliv být pouze poškozená nebo zničená.

I v tomto případě se při ztrátě předpokládá zaměstnancovo zavinění. Může se však prokázat, že ztráta vznikla zcela nebo zčásti bez jeho zavinění (např. při přepravě k výkonu práce dojde k dopravní nehodě, zaměstnanec je zraněn, odvezen do nemocnice a z vozidla se mu ztratí elektrická vrtačka, kterou převzal na základě zmíněného písemného potvrzení).

Zaměstnanec je povinen nahradit skutečnou škodu, čili hodnotu svěřeného předmětu v době jeho ztráty.

5.2.2 Odpovědnost za škodu vzniklou vyrobením zmetku nebo vadnou manuální prací při opravách, úpravách a stavebních pracích - §184 z.p.

Zaměstnanec, který způsobil z nedbalosti zaměstnavateli škodu vyrobením zmetku je povinen mu nahradit škodu, a to až do částky rovnající se polovině jeho průměrného výdělku. V této výši je povinen zaměstnanec nahradit škodu způsobenou zaměstnavateli vadnou manuální prací při montážích, opravách, úpravách a stavebních pracích. I zde platí, že u škody způsobené v opilosti nebo v důsledku zneužití jiných návykových látek se hradí celá skutečná škoda.

5.2.3 Odpovědnost za nesplnění povinnosti k odvrácení škody - §175

Na zaměstnanci, který vědomě neupozornil vedoucího zaměstnance na hrozící škodu, ani nezakročil proti hrozící škodě, ačkoliv by tím bylo zabráněno bezprostřednímu vzniku škody, může zaměstnavatel požadovat, aby přispěl k úhradě škody v rozsahu přiměřeném okolnostem případu, pokud ji nelze uhradit jinak. (t.j. přímý škůdce nebyl zjištěn nebo vzhledem k omezené odpovědnosti neuhradil celou škodu). Maximální výše náhrady však nesmí přesáhnout částku rovnající se trojnásobku průměrného měsíčního výdělku.

5.3 Obchodní zákoník

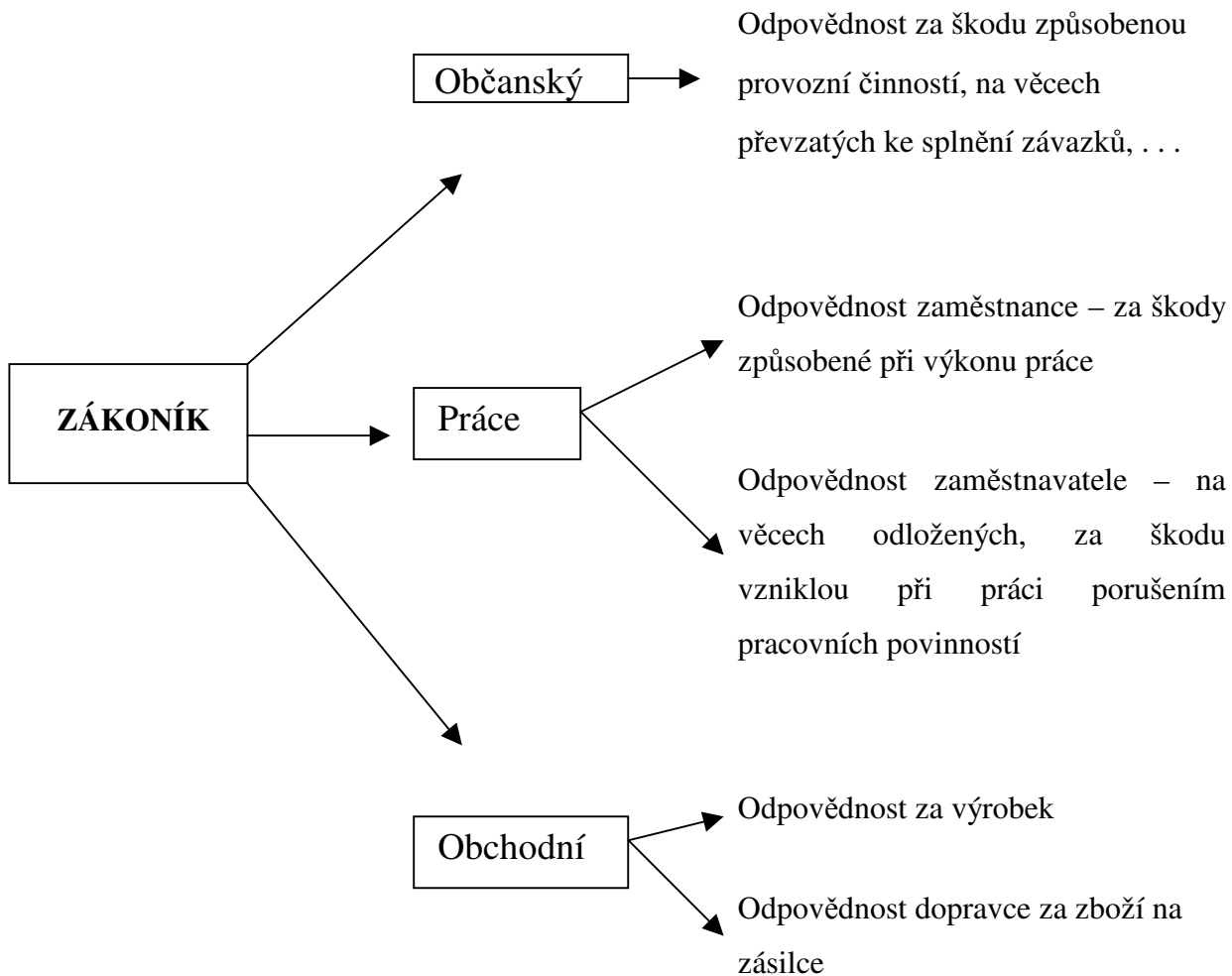
5.3.1 Odpovědnost za škodu způsobenou vadou výrobku

Úplné znění zákona č. 59/1998 Sb., o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku, jak vyplývá ze změn a doplnění provedených zákonem č. 209/2000 Sb.

Poprvé se objevuje v právních úpravách v šedesátých letech dvacátého století a v širších souvislostech tvoří součást spotřebitelského práva. První vládní návrh zákona odpovědnosti za škody způsobené vadami výrobků byl vypracován v roce 1995. Další návrh byl předložen v roce 1997. V roce 1998 schválen a obsahoval 11 paragrafů.

Odpovědnost za výrobek je obvyklé označení pro odpovědnost výrobce nebo osoby, která výrobek označila svou ochranou známkou nebo jiným rozlišovacím znakem. Předmětem náhrady v rámci odpovědnosti za výrobek jsou pak škody na zdraví, životě a majetku osob. Dojde-li v důsledku vady výrobku ke škodě na zdraví, k usmrcení nebo ke škodě na jiné věci, než je vadný výrobek, určené a užívané převážně k jiným než podnikatelským účelům, odpovídá výrobce poškozenému za vzniklou škodu, jestliže poškozený prokáže vadu výrobku, vzniklou škodu a příčinnou souvislost mezi vadou výrobku a škodou. Výrobce se může odpovědnosti zprostit pouze na základě skutečností stanovených v § 5 (zproštění odpovědnosti)

Obr. č. 1: Rozdělení pojištění odpovědnosti podle zákoníků

6. OBSAH PRODUKTŮ POJIŠTĚNÍ ODPOVĚDNOSTI

Pojišťovny jako instituce nabízejí i pro výše charakterizovaný druh příčin realizace nebezpečí celou škálu různých produktů pojištění odpovědnosti za škody. Takto konstruované druhy pojištění pak zakládají pojištěnému subjektu nárok, aby za něj pojišťovna uhradila škodu vzniklou třetí osobě (tedy osobě mimo přímý právní vztah pojištěný – pojišťovna), pokud se na tuto škodnou událost vztahuje ujednání pojistné smlouvy a pokud pojištěný za vzniklou škodu odpovídá.

Obecně se v případě, že škůdce způsobil škodu třetí osobě, za kterou odpovídá, se podle právních předpisů obvykle odškodňují položky:

- Ztráta na výdělku po dobu a pak i po ukončení pracovní neschopnosti
- Ztráta na důchodu
- Bolestné a tzv. ztížení společenského uplatnění
- Náklady léčení
- Věcná škoda
- Náklady pohřbu
- Jednorázové odškodnění pozůstalých
- Náklady na výživu pozůstalých

Odškodňování výše uvedených položek je pochopitelně závazným obsahem pojistných produktů, kryjících riziko odpovědnosti za škody. Těchto produktů je celá řada. Mezi nejčastěji pojišťovnami nabízené patří pojištění odpovědnosti za škody v občanském životě (odpovědnost za škody způsobené nezletilým dítětem), odpovědnost za škody majitele budovy (kryta odpovědnost za neposypaný zledovatělý chodník), pojištění odpovědnosti z výkonu povolání (škoda způsobena zaměstnancem 39 zaměstnavateli), pojištění odpovědnosti za škody způsobené provozem motorových vozidel...

6.1 Pojištění odpovědnosti organizace za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání

Patří mezi zákonné pojištění odpovědnosti. Riziko pracovního úrazu a nemoci z povolání je velice významné riziko, proto jeho existenci je třeba řešit povinnou podobu pojištění. U nás v současné době každá organizace, která zaměstnává alespoň jednoho zaměstnance, je povinna hradit pojistné zákonného

pojištění odpovědnosti organizace za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání. Pojistné se vypočítává ze základu pro určení výše pojistného na sociální pojištění, sazby jsou diferencované podle vykonávané činnosti organizace a výši pojistného si vypočítává každá organizace sama. Toto pojištění provozují v současné době u nás tři pojišťovny, které jsou k tomu určeny orgánem státního dozoru (ČP, ČK, KM). Hospodářské výsledky při provozování tohoto druhu pojištění jsou pojišťovnám vyrovnávány se státním rozpočtem.

Výplaty z pojištění odpovědnosti z povolání za škody při pracovních úrazech a nemocech z povolání jsou představovány náhradami především v případě poškození zdraví zaměstnance pojištěného zaměstnavatele, případně náhradami za věcné škody. V případě poškození zdraví představují tyto náhrady vlastně určitou nadstavbu nad sociálním pojištěním. K těmto náhradám patří:

Náhrady za ztrátu na výděлку po dobu pracovní neschopnosti, po skončení pracovní neschopnosti, ztrátu důchodu, bolestné, za ztížení společenského uplatnění, náklady spojené s léčením, za věcnou škodu, za přiměřené náklady spojené s pohřbem, jednorázové odškodnění pozůstalých...

6.2 Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla

Ochrana poškozených při dopravních nehodách je považována za společensky závažnou, proto je toto pojištění provozováno jako pojištění povinné. Obvykle ve světě má toto pojištění podobu povinně smluvního pojištění. U nás v současné době má podobu zákonnou a pojištění je provozováno pouze jednou pojišťovnou (ČP). V současné době se zpracovává právní předpis, na základě kterého bude zákonná podoba pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla zaměněna na podobu povinně smluvní. Povinně smluvní podoba tohoto pojištění bude znamenat, že bude tento druh pojištění provozován více pojišťovnami, v konkrétních pojistných smlouvách bude možno vymezit další podmínky pojištění, např. diferenciaci sazeb pojistného podle rizikových skupin, využitím bonusů. Při odškodnění na základě tohoto druhu pojištění se vychází z koncepce odpovědnosti za škody, která je uplatněna v konstrukci pojištění, vycházíme z:

- Odpovědnosti za zavinění, za výsledek

7. DALŠÍ POJIŠTĚNÍ

7.1 Pojištění majetku

Z pojištění majetku má pojištění právo, aby mu bylo poskytnuto plnění ve výši určené podle pojistných podmínek, týká-li se pojistná událost věci, na kterou se pojištění vztahuje. Pojištění je povinen dbát, aby pojistná událost nenastala; zejména nesmí porušovat povinnosti směřující k odvrácení nebo zmenšení nebezpečí, které jsou mu uloženy právními předpisy, nebo které vzal na sebe smlouvou. S pojištěním majetku je spojeno i pojištění za škody. Pojistné potřeby občanů nejsou, pokud jde o jednotlivá rizika, natolik individualizované, aby bylo účelné sjednávat jednotlivé druhy pojištění samostatně. Tyto potřeby vyúsťují v požadavek finančního zabezpečení určitého majetku pro případ všech reálných rizik. To se promítá i do struktury pojištění majetku a odpovědnosti za škody.

Na první místo z hlediska uspokojování pojistných potřeb je nutno v pojištění majetku a odpovědnosti dbát pojištění domácnosti. Prakticky každý občan je příslušníkem nějaké domácnosti. Po sjednání tohoto pojištění má pojištěný právo, aby za něj v případě pojistné události pojišťovna uhradila podle pojistných podmínek škodu vzniklou na životě, zdraví, nebo věci, popřípadě jinou majetkovou škodu, za kterou pojištěný odpovídá. Výhodou tohoto pojištění je jeho platnost pro celé území Evropy při přechodném pobytu pojištěného, pokud nepřesáhne tři měsíce. Základní pojištění se vztahuje na odpovědnost za škodu vyplývající z běžné činnosti v životě soukromých osob, tj.:

- Vedení domácnosti a provoz jejího řízení
- Rekreační sport a jízda na koni
- Chov psa a jiných zvířat
- Vlastnictví, držba nebo nájem obytné budov atd.

7.2 Cestovní pojištění

Rostoucí cestovní ruch zařadil na významné místo cestovního pojištění. Toto pojištění se vztahuje na škodu, pokud ji zaviníme nešťastnou náhodou nebo nedbalostí, za níž jsme podle zákona odpovědní, pojišťovna uhradí za nás škodu na životě nebo zdraví, škodu na věci a následnou škodu, dále poskytne právní ochranu před neoprávněně vznesenými nároky na náhradu škody.

8. POROVNÁNÍ PRODUKTŮ VYBRANÝCH POJIŠŤOVEN

Pro porovnání produktů jsem si vybrala tři známé pojišťovny. Českou pojišťovnu a. s., ČSOB pojišťovna a. s. a Kooperativa pojišťovna a. s..

Kooperativa pojišťovna a. s.

Kooperativa pojišťovna a. s., Vienna Insurance Group disponuje základním jměním 3 mld. Kč. Je druhou největší pojišťovnou na tuzemském trhu, založena byla v roce 1991 jako první komerční pojišťovna. Její podíl na celkovém předepsaném pojistném v ČR činil k 31. 12. 2007 22,3 %. Je univerzální pojišťovnou, která nabízí plný sortiment služeb a všechny standardní druhy pojištění jak pro občany, tak pro klienty z řad firem od drobných podnikatelů až po velké průmyslové firmy.

ČSOB pojišťovna a. s.

Současná ČSOB Pojišťovna vznikla prodejem podniku mezi IPB Pojišťovnou, a.s. a ČSOB Pojišťovnou, a.s., ke kterému došlo 1. 1. 2003. V současnosti je ČSOB Pojišťovna, která vznikla prodejem podniku, univerzální pojišťovnou nabízející celou řadu životních i neživotních pojištění pro fyzické i právnické osoby. Objemem předepsaného pojistného se řadí na 4. místo mezi všemi pojišťovacími subjekty českého trhu. Její členství v silné finanční skupině ČSOB zajišťuje klientům komplexnost a kvalitu poskytovaných služeb srovnatelnou se zeměmi EU. Základní jmění činí 3903 mil. Kč.

Česká pojišťovna a. s.

Česká pojišťovna je univerzální pojišťovnou s dlouholetou a bohatou tradicí v životním i neživotním pojištění. Od znovuzavedení konkurenčního prostředí v r. 1991 je největší pojišťovnou na českém pojistném trhu. Její základní jmění činí 3412 mil. Kč. Akcionáři jsou PPF a.s. a IPB a.s. (vlastní přes 50 %), Stát 31 %, Komerční banka a.s. 10 % a zbytek vlastní drobní akcionáři.

Jelikož v mé práci popisuji obecně co znamená pojem odpovědnost, v mém průzkumu u jednotlivých pojišťoven, které jsem osobně navštívila, bych

chtěla klást důraz na konkrétní odpovědnosti. Vybrala jsem ty, které mě jako běžnému občanu jsou nejbližší a bylo mě řečeno ty z nejdůležitějších. A to:

- (1) Pojištění odpovědnosti za škodu v běžném občanském životě
- (2) Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla

ROZBOR PRODUKTŮ POJIŠŤOVEN

Výše pojistného

8.1 Kooperativa pojišťovna a. s.

Add (1) Pojištění odpovědnosti za škodu v běžném občanském životě

Typ pojištění	A	B	C	D	E
Limit pojistného plnění	500 000	1 000 000	2 000 000	5 000 000	10 000 000
Roční pojistné (Kč)	240	290	370	600	950
Varianta – s připojištěním odpovědnosti za koně a skot					
Roční pojistné (Kč)	390	460	600	960	1 520

Add (2) Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla

Vozidlo	Objem motoru	Standard	Benefit
Motocykl	do 50 ccm	300	312
	51 - 350 ccm	756	754
	351 - 500 ccm	2 052	2 112
	nad 500 ccm	2 756	2 836
Vozidlo	do 1000 ccm	3 576	3 692
	1001 - 1350 ccm	4 164	4 276
	1351 - 1850 ccm	6 192	6 376
	1851 - 2500 ccm	9 796	10 092
	nad 2500 ccm	13 660	14 064

8.2 ČSOB pojišťovna a. s.

Add (1) Pojištění odpovědnosti za škodu v běžném občanském životě

Varianta	škoda na zdraví	škoda na věci	následná finanční škoda
I.	1 000 000 Kč	500 000 Kč	250 000 Kč
II.	2 000 000 Kč	1 000 000 Kč	500 000 Kč
III.	4 000 000 Kč	2 000 000 Kč	750 000 Kč
IV.	6 000 000 Kč	3 000 000 Kč	1 000 000 Kč

Add (2) Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla

Vozidlo	Objem motoru	Standard	Benefit	Premiant
Motocykl	do 50 ccm	261	274	
	51 - 350 ccm	838	879	
	351 - 500 ccm	2 189	2 298	
	nad 500 ccm	2 754	2 892	
Vozidlo	do 1000 ccm	3 485	3 692	3 757
	1001 - 1350 ccm	3 913	4 106	4 221
	1351 - 1850 ccm	5 528	5 800	5 964
	1851 - 2500 ccm	8 607	9 034	9 290
	nad 2500 ccm	11 875	12 466	12 820

Pozn.: U varianty Premiant nelze kombinovat pojištění motocyklu.

8.3 Česká pojišťovna a. s.

Add (1) Pojištění odpovědnosti za škodu v běžném občanském životě

Kategorie limitů pojistného plnění	Pojistná nebezpečí, limity v Kč		
	škoda na zdraví	škoda na věci	škoda finanční
I.	2 000 000	1 000 000	500 000
II.	4 000 000	2 000 000	750 000
III.	6 000 000	3 000 000	1 000 000

Add (2) Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem vozidla

Vozidlo	Objem motoru	Standard	Exclusive
Motocykl	do 50 ccm	341	359
	51 - 350 ccm	820	861
	351 - 500 ccm	2 083	2 208
	nad 500 ccm	2 561	2 689
Vozidlo	do 1000 ccm	3 319	3 418
	1001 - 1350 ccm	4 162	4 329
	1351 - 1850 ccm	6 131	6 376
	1851 - 2500 ccm	9 843	10 237
	nad 2500 ccm	13 555	14 098

9. EKONOMICKO-SPOLEČENSKÝ VÝZNAM POJIŠTĚNÍ

V tomto bodě nechci citovat knihy odborníků, skripta a jiné cizí zdroje informací. V předešlých kapitolách jsem se snažila přiblížit čtenáři pojem obecná odpovědnost, její typy, možnosti, rozdělení, produkty, krytí, rizika apod. Podle mého se tam dozvíte obecné věci, definice a paragrafy, ale pro mnohé takové čtení může být nezáživné a takřka nic neříkající. Proto se pokusím vám přiblížit ekonomicko-společenský význam pojištění obecné odpovědnosti na konkrétních případech ze života.

V našem susedství jeden z rodinných domů měl u baráku složené dřevo, které měli přikryté kovovými pláty. Nebyly nijak zabezpečené, jen volně položené. Větší vítr tyto pláty zvedl a skončily na susedově luxusním autě, kde způsobily značně vysokou škodu. Poškozený musel prokázat, že chyba byla na susedově straně, tzn., že škoda nebyla způsobena živelnou pohromou, ale že kovové pláty nebyly dostatečně zabezpečené. V jeho prospěch hrálo i to, že ho několikrát na tuto chybu upozornil. Jelikož sused měl řádně uzavřené pojištění domácnosti, veškerou škodu způsobenou na autě uhradila pojišťovna. V tomto případě se nabízí otázka: Co kdyby sused pojistku uzavřenou neměl? Jak by se tento případ řešil? V případě, že by sused pojištění domácnosti neměl, musel by škodu zaplatit ze svého. Pokud by nechtěl finanční částku uhradit, obrátil by se na soud.

V dalším případě se jedná o odpovědnost způsobenou činností firmy. Firma si zapůjčila od zákazníka průtokoměr v hodnotě 60 tisíc. Pracovník firmy tento přístroj upustil na zem a rozbil jej. Vznikla na něm neopravitelná škoda. Firma doložila doklad o zapůjčení, přístroj koupila nový, vyplnila dotazník pro pojišťovnu, doložila fotky a popis události. Pojišťovna vyčíslila škodu, uznala amortizaci a zákazníkovi škodu uhradila.

Je mnoho případů v našem životě, kde se setkáváme s odpovědností. V mém případě se jednalo o pojištění odpovědnosti domácnosti, kde jsem vytopila susedy pod námi a škodu, kterou jsem jim způsobila, za mě uhradila pojišťovna. Proto bych nikdy nepodceňovala, zda pojištění uzavřít nebo ne. Ať už pojištění domácnosti, majetku, činnosti atd.

10. VYSVĚTLENÍ POJMŮ

- **Bonus** – bonifikační sleva za bezeškový průběh pojištění. Používá se především u povinného ručení a havarijního pojištění.
- **Malus** – přírůžka na pojistném za zaviněné pojistné události. termín malus se používá především v souvislosti s povinným a havarijním pojištěním.
- **Nahodilá skutečnost** – skutečnost, která je možná a u které není jisté, zda v době trvání soukromého pojištění vůbec nastane, nebo není známá doba jejího vzniku.
- **Neživotní pojištění** – zahrnuje krytí celé škály rizik. V rámci neživotního pojištění se uplatňují: pojištění úrazová, pojištění zdravotní a nemocenská, pojištění majetková, pojištění odpovědnostní, pojištění povinné a havarijní.
- **Odpovědnostní pojištění** – odpovědnostní pojištění kryje rizika související s tím, že pojištěný subjekt může způsobit svou činností škody jinému subjektu, na zdraví a na životě nebo finanční škody, za které poškozenému odpovídá. V současné době v našich podmínkách existují dva druhy zákonného odpovědnostního pojištění, a to zákonné pojištění odpovědnosti organizace za škodu při pracovním úrazu a nemoci z povolání a zákonné pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou provozem motorového vozidla (ve všeobecném podvědomí spíše známé pod pojmem povinné ručení).
- **Počátek (začátek, vznik) pojištění** – pojištění zpravidla začíná následující den po sjednání pojistné smlouvy, není-li ujednáno datum pozdější. U některých pojištění (např. havarijní) může pojištění začít okamžikem podpisu smlouvy (je nutno označit na smlouvu čas vzniku pojištění).
- **Podpojištění** – stav, kdy pojistná částka dohodnutá v pojistné smlouvě je nižší, než je pojistná hodnota pojištěného majetku.
- **Pohledávka** – dlužná částka, t.j. částka, kterou mi někdo dluží.
- **Pojištění** – je specifický druh peněžní služby, kdy pojistitel za úplatu (přijaté pojistné) poskytuje pojistnou ochranu, tzn. vyplácí pojistné plnění v případě, že dojde k pojistné události.
- **Pojištění majetku** – zahrnuje krytí rizik, jejichž realizací dochází ke škodám na majetku. Jde především o následující rizika: -živelní rizika, -vodovodní

rizika, -rizika při dopravě, -rizika odcizení a vandalství, -šomážní rizika (rizika přerušení provozu), -úvěrová rizika. Pojištění majetku lze rozdělit na několik skupin pojistných produktů: -pojištění majetku obyvatelstva, -pojištění průmyslových a podnikatelských rizik, -pojištění zemědělských rizik.

- **Pojištění majetku obyvatelstva** – mezi nejvýznamnější druhy pojištění majetku obyvatelstva patří: -pojištění domácnosti, jehož předmětem je soubor zařízení domácnosti sloužící členům domácnosti, -pojištění budov, -havarijní pojištění, které kryje škody na motorových vozidlech, ať je řidič neovlivnil nebo zcela či částečně zavinil.
- **Pojištěný** – osoba, na jejíž majetek, život, zdraví nebo odpovědnost za škody se pojištění vztahuje.
- **Pojistka** – písemné potvrzení pojišťovny o uzavření pojistné smlouvy.
- **Pojistná částka** – částka představující pojistné plnění při naplnění podmínek a okolností stanovených v pojistné smlouvě.
- **Pojistná doba** – doba trvání pojištění.
- **Pojistná smlouva** – právní dokument, na jehož základě vzniká smluvní pojištění právnických a fyzických osob.
- **Pojistná událost** – stav sjednaný v pojistné smlouvě, při jehož vzniku je pojišťovna povinna poskytnout pojištěnému plnění.
- **Pojistné** – cena za poskytnutou pojistnou ochranu.
- **Pojistní plnění** – peněžní částka vyplacená pojišťovnou jako náhrada vzniklé škody v souladu s pojistnou smlouvou a pojistnými podmínkami.
- **Pojistné podmínky** – taxativní vymezení pojistných rizik, která pojišťovna přebírá a zavazuje se ke krytí škod plynoucích z těchto rizik, ovšem jen do výše stanovené pojistnou smlouvou.
- **Pojistné riziko** – přesně definované a vymezené riziko, které pojišťovna přebírá.
- **Pojistník** – osoba, která uzavřela s pojišťovnou pojistnou smlouvu a zavázala se platit pojistné.
- **Pojistný fond** – rezervní fond vytvořený pojišťovnou z přijatých plateb za pojistné za účelem zajištění pozdějších výplat pojistných plnění a jiných nároků z pojištění.

- **Připojištění** – pojištění, které lze sjednat jednou pojistnou smlouvou s jiným (hlavním) druhem pojištění. S tímto hlavním druhem pojištění však netvoří jeden celek.
- **Škodní událost** – skutečnost, ze které vznikla škoda, a která by mohla být důvodem vzniku pojistné události (zakládat právo na plnění z pojištění).
- **Životní pojištění** – zahrnuje krytí rizik ohrožujících zdraví a životy lidí. V rámci těchto pojištění se uplatňují výplaty pojistných plnění v případě pojistných událostí. Výše pojistných plnění je dána velikostí pojistné částky, kterou pojistník sjednal, a tato výše pojistné částky má podle jeho představ dané riziko pokrýt. Mezi základní druhy životního pojištění patří: -pojištění pro případ smrti, -pojištění pro případ dožití, -důchodové pojištění, -věnové pojištění, -smíšené životní pojištění, -univerzální životní pojištění.

11. ZÁVĚR

Díky této práci a danému tématu, jsem zjistila, že málokdo si dokáže představit pravý význam pojmu obecná odpovědnost. Snažila jsem se shrnout to nejdůležitější, s čím se můžeme v pojišťovnictví setkat. Popisuji zde možnost naskytnutých pojistných odpovědností (za škody, povinné ručení vozidel, úrazu, osob, majetku...), rozdělení pojištění, předpoklady vzniku atd.

V ČR je desítky pojišťoven, které nabízejí odlišné produkty. Orientovat se v pojištění obecně, je i pro laika velmi složité. I já jsem měla na začátku seskupování informací mylné představy. Myslím si, že není v silách každého, který se nezabývá pojišťovnictvím do hloubky, aby se v různých nabídkách pohyboval a vybral pro něho tu nejvýhodnější. K tomu nám má pomoci odborník.

Dále v práci porovnávám jednotlivé položky u vybraných pojišťoven (ČSOB pojišťovna a.s., Kooperativa a.s., Česká Pojišťovna a.s.). Stačí si jen vybrat pojišťovnu, která uspokojí Vaše potřeby a požadavky.

V příloze uvádím některé z formulářů, které jsou při naskytnuté odpovědnosti potřebné k vyplnění.

12. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Použitá literatura

- [1] Beneš V., Vostatek J., Pojištění, první vydání, vydala Vysoká škola ekonomická v Praze, 1988
- [2] Daňhel J., Csc., a kol.: Pojistná teorie, první vydání, vydalo Professional Publishikng, 2005
- [3] Ducháčková E., Pojišťovnictví, první vydání, vydala Vysoká škola ekonomická v Praze, 1997, ISBN 80-7079-092-X
- [4] Honcová R., Odpovědnost za škodu způsobenou vadou výrobku; Odpovědnost za výrobek, první vydání, vydala Masarykova univerzita v Brně, 1999, ISBN 80-210-2243-4
- [5] Škopová, Klapal, Pojištění a pojišťovnictví, 1. díl, vydala Mirage Production Service Praha, 1991, ISBN 80-900771-0-2
- [6] Škopová, Klapal, Pojištění a pojišťovnictví, 2. díl, vydala Mirage Production Service Praha, 1991, ISBN 80-900771-0
- [7] Škopová, Klapal, Pojištění a pojišťovnictví, 3. díl, vydala Mirage Production Service Praha, 1991, ISBN 80-900771-2-9
- [8] Trávníčková Z., Pojišťovnictví, první vydání, 1997, ISBN 80-7040-211-3

Seznam internetových zdrojů

- 1. www.ceskapojistovna.cz
- 2. www.allianz.cz
- 3. www.finance-bankovnictvi.com
- 4. www.zakonik.wz.cz/0001.htm
- 5. <http://home.tiscali.cz/bajer.z>
- 6. www.victoria.cz
- 7. www.csobpoj.cz
- 8. www.podnikatel.cz
- 9. www.cap.cz

Přílohy

Formuláře uvedených pojišťoven

1. Kooperativa pojišťovna a. s.
2. Česká pojišťovna a. s.